

תורת המעדנים

מבית מכון "מעדני אשר"

בענין: ברכת כהנים

בפרשתן (ו' כ"ג): כה תברכו את בני ישראל אמור להם.

על מה סמכו העולם לברך את הילדים בברכה שמברכים הכהנים הרי זה איסור?

יש להקשות: על מנהג העולם שנוהגין לברך אחד לחבירו בין שהוא כהן או זר בעת שמלווה אותו בלשון יברך וגו' וכן המנהג שאבות מברכים את בניהם בליל שבת, הרי איתא בגמ' כתובות כ"ד ע"ב ב' שלזר אסור לברך ברכת כהנים דהתורה אמרה בפרשתן כה תברכו דרשינן אתם ולא זרים, א"כ האיך מותר לזר לברך אחד לחבירו בלשון זה, כך הקשה בשו"ת מהר"א אור"ח סימן מ"א, וכן בביאור הלכה אור"ח סימן קכ"ח ס"א ד"ה דזר, וכן בשו"ת גנת ורדים אור"ח כלל א' סימן י"ג, וכן בשדה חמד חלק ה' ע"מ 178, וכן בשו"ת גנני יוסף סימן כ"ג.

איכא כמה תרוצים

א. טעם המנהג משום דסבירא ליה כהב"ח דדוקא בפריסת ידים עובר הזר בעשה, אבל בלא נשיאת כפים ליכא איסור, לפי הנ"ל אתי שפיר, כך תירץ בשו"ת מהר"א אור"ח סימן מ"א, וכן בביאור הלכה אור"ח סימן קכ"ח.

וכן בתורה תמימה בפרשתן אות קל"א כתב וז"ל ואני שמעתי מאיש אמונים שהגרי"א מוילנא ברך את הג"מ רי"ח לנדא מו"ץ דוילנא בשעת חופתו, והניח ידו אחת על רא"ש הגרי"ח בשעת הברכה ושאלהו על ככה והשיב, כי לא מצינו ברכה בשתי ידי רק לכהנים במקדש, חזינן נמי דהאיסור רק בנשיאת שתי ידיו.

אבל בסידור יעב"ץ כתב לברך בליל שבת בשתי ידיו, א"כ קשה, ויתורץ בתרוצים אחרים.

ב. אין נשיאות כפים בלא תפלה, לכן שרי לברך כיון דלא הויא בתפלה, כך תירץ בביאור הלכה.

אבל דוחה: דהא קימ"ל תפלה מדרבנן, א"כ מן התורה האיסור אף בלא תפלה.

ג. כיון דתקנו רבנן שלא לישא כפים בלא תפלה, שוב מי שאומר פסוקים אלו של ברכת כהנים בלא תפלה, בין כהן בין ישראל, הויא כמכוין בפירוש שלא לקיים בזה המצוה דברכת כהנים, ולכן שרי, כך תירץ בביאור הלכה אור"ח סימן קכ"ח.

ד. האיסור לזר לברך רק בשם המפורש, א"כ אתי שפיר, דהיום מברכים שלא שם המפורש, כך תירץ בישיעות יעקב אור"ח סימן קכ"ח, וכן במנחת חינוך מצוה שע"ח כתב סברא זו, וכן בפני יהושע כתובות כ"ד ע"ב.

ה. דזה שאמרו הנושא כפיו עובר בעשה, זהו דווקא כשמתכוין לקיים מצוה לברך את ישראל כמו שנצטוו הכהנים, אבל אם אינו מכוין לשם מצות ברכת כהנים, אלא כאדם שמברך את חבירו אין בזה שום איסור, כך תירץ בשו"ת כתב סופר אור"ח סימן י"ד.

ו. ע"פ מה שפסק המשנה ברורה אור"ח סימן קכ"ח ס"ק ג' שקול רם מעכב בברכת כהנים לפי זה האב המברך את בנו בלחש אינו עובר, כך תירץ ידידי הרה"ג רבי גמליאל הכהן רבנוביץ שליט"א.

האם לישראלים יש חיוב ומצוה לשמוע ברכת כהנים או דילמא אין חיוב והאם גם לנשים?

הנה נחלקו הפוסקים האם מצות ברכת כהנים היא מצוה המוטל רק על הכהנים או דילמא לישראל יש נמי מצוה לבא ולהתברך

הנה בספר החרדים פרק י"ב אות י"ח כתב וז"ל וישראל העומדים פנים כנגד פני הכהנים בשתיקה ומכוונים לבם לקבל ברכתם כדבר ה' הם נמי בכלל המצוה.

וכן הפלאה כתובות כ"ד ע"ב, וכן בשו"ת חתם סופר אור"ח סימן כ"ב הביא כן מהיראים דכל מצוה שאי אפשר לקיימה בלי השני, הוא נמי מצוה בזה.

והגרי"א פרלה בביאורו לספר המצוות עשה ט"ז כתב דלא נמצא כן ביראים דכל מצוה שאי אפשר לקיים אחד בלא השני, השני נמי מצווה בזה.

אבל הריטב"א סוכה ל"א ע"ב ד"ה מאי לאו, מובא במנחת חינוך מצוה שע"ח, וכן בהגהות של השואל ומשיב על ספר שו"ת מהר"א נדפס בהקדמה של המר"א כתב שאין מצוה לישראל להתברך, והמצוה של ברכת כהנים היא רק של הכהנים, וכן בתורה תמימה בפרשת נשא אות קל"ה האריך להוכיח כדבריו שאין מצוה לישראל להתברך.

ובספר הנפלא גם אני אודך על ברכת כהנים סימן כ"ח ליד ידי הגאון הנפלא רבי גמליאל רבנוביץ שליט"א הקשה קושיא נפלאה לשיטות דלישראל יש נמי מצוה להתברך מדוע הישראלים אין מברכים על זה ברכת המצות, עיי"ש תרועים נפלאים.

ובמנחת חינוך מצוה שע"ה ס"ק ד' כתב דלשיטות שבברכת כהנים יש לישראל נמי מצוה להתברך, א"כ אפשר דנשים אינם חייבות, לדעת הסוברים עיין רא"ש יומא פרק ח' סוף סימן כ', וט"ז אור"ח סימן קכ"ח ס"ק ל"ה דהא דאין נשיאת כפים בלילה, הוא מן התורה, דאיתקש ברכה לשירות בהיקש גמור, וכמו עבודה אסור בלילה, א"כ ה"ה ברכה, א"כ היא ליה מצוה שהזמן גרמא דנשים פטורות, אבל בגמ' תענית כ"ז ע"א מבואר דההיקש הוא רק אסמכתא, א"כ מחויבים הנשים לבא ולהתברך, כיון דמן התורה אין הזמן גרמא.

אבל בשו"ת חקל יצחק סימן מ"ד כתב דנשים פטורות מלהתברך אף לשיטת הפלאה, משום דהויא מצוה שהזמן גרמא שאין נשיאת כפים בלילה.

יש להקשות: מהא דכתב הט"ז אור"ח סימן קכ"ח ס"ק כ"ב על הא דאיתא במחבר שם בית הכנסת שכולם כהנים, כולם עולים, ומברכים את אחיהם שבשדות, והקשה מדוע לא אמרין דמברכים את הנשים, ותיריך דכל ברכת כהנים נאמרה בלשון זכר ועוד דאין האשה מתברכת אלא מפרי בטנה של בעלה, א"כ היא הברכה לכהנים עצמם, א"כ איך אפשר לומר שיש חיוב לנשים, מעדני אשר.

ישראל שרוצה לעלות לדוכן לברך ברכת כהנים האם יש אופנים שמותר לו לעשות כן?

יש לחקור ישראל שרוצה לברך ברכת כהנים האם יש איסור בזה או דילמא הוא אינו מצווה אבל אם רוצה לברך יכול **הנה** איתא בגמ' שבת ק"ח ע"ב אמר רבי יוסי מימי לא עברתי על דברי חבירי יודע אני בעצמי שאיני כהן, אם אומרים לי חבירי עלה לדוכן אני עולה.

ובתוס' שם כתבו וז"ל לא ידע ר"י מה איסור יש בזר העולה לדוכן אם לא משום ברכה לבטלה, דלכהנים אמרה תורה לברך את ישראל, חזינן שליכא איסור לברך בלא ברכה רק בברכה יש איסור משום ברכה לבטלה.

יש להקשות: מהא דאמרין בגמ' כתובות כ"ד ע"ב ישראל שעולה לדוכן עובר בעשה, וברש"י דרשינן כה תברכו, כהנים ולא ישראלים, חזינן דיש איסור לישראל לברך ברכת כהנים אף בלא ברכה, כך הקשה הרמ"א בדרכי משה אור"ח סימן קכ"ח, וכן המגן אברהם אור"ח סימן קכ"ח ע"ב, וכן בשו"ת כתב סופר אור"ח סימן י"ד, וכן פני יהושע כתובות כ"ד ע"ב, וכן בהפלאה שם.

איכא כמה תרועים

א. אפשר שרבי יוסי לא סבר כדברי רש"י ולא למד מכה תברכו שיש איסור על זר לברך, אלא סבר שאיסור על זר לברך, הוא רק משום שברכה מזכיר את השם לבטלה, ועל כן כתב שלא ידע מה איסור יש בדבר, אם לא שרבי יוסי בירך על נשיאת כפיו, כך תירץ המגן אברהם אור"ח סימן קכ"ח.

ב. בגמ' ראש השנה ל"ג ע"א, וכן בעירובין צ"ו אנו מוצאים מחלוקת בדין סמיכה בקרבן, רבי יהודה למד מן הפסוק "דבר אל בני ישראל" וסמך ידו, שרק בני ישראל סומכין, אבל בנות ישראל אסור להם לברך, ואילו רבי יוסי סבר שאין כונת הפסוק לאסור על נשים לסמוך, אלא רק לומר שאין עליהם חיוב, אבל הרשות נתונה בידן

לסמוך, א"כ לעניינינו אפשר נמי לומר שהפסוק דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו, שאין כוונת הפסוק לומר שרק בני אהרן הכהנים רשאים לברך אלא בני אהרן היא חובה ולישראל רשות, לפי זה א"ש מדוע אמר ר"י שאין איסור דלרבי יוסי לשיטתו ליכא איסור, כך תירץ המגן אברהם אור"ח סימן קכ"ח.

יש להקשות על תרוץ זה: מהא דאמרין בגמ' כתובות כ"ד ע"ב שלדברי רבי יוסי יש למנוע מכהן שאינו מיוחס לשאת את כפיו, מתוך החשש שיעלהו ליוחסין כשיראו נושא את כפיו, ואם נאמר שרבי יוסי סובר שאפילו לזר מותר לשאת את כפיו, א"כ אין חשש כלל שמי שנושא את כפיו יעלהו ליוחסין דהרי לזר נמי מותר לישא את כפיו, כך הקשה השער המלך פרק ט' מהלכות שבת הלכה כ"ג, וכן בשו"ת בית אפרים אור"ח סימן ו', וכן בדעת תורה אור"ח סימן קכ"ח, וכן בשו"ת ראשי בשמים אור"ח סימן ה'.

ג. הא דאמרין זר שנושא כפיו היא בעשה, זהו דווקא כשמכוין לקיים מצות לברך את ישראל כמו שנצטוו הכהנים, אבל אם אינו מכוין לשם מצות ברכת כהנים אינו עובר, לכן רבי יוסי שנשא כפיו רק שלא לעבור על דברי חביריו לכן כתב ר"י שאינו יודע מה איסור יש בזה, כך תירץ בשו"ת כתב סופר אור"ח סימן י"ד, וכן בכף החיים סימן קכ"ח ס"ק ח'.

ד. אינו עובר בעשה אלא כאשר הוא לבדו, ואילו רבי יוסי דיבר על כהן העולה עם כהנים אחרים, כך תירץ בדרכי משה אור"ח סימן קכ"ח.

וטעם החילוק: כתב החתם סופר כתובות כ"ד ע"ב שכן קימ"ל שחיוב לכהן לעלות לדוכן הוא רק אם קראו לו לעלות, אך אם לא קראו לו, אינו חייב, והנה ודאי שהאיסור על זר הוא רק במצב שבו לכהן יש חיוב, מעתה כאשר יש כהנים אחרים, והחזן אמר כהנים וקרא להם לעלות, ודאי היתה כוונתו רק לכהנים ולא לישראלים, נמצא שהזר שעלה לא עבר על כה תברכו, מתי עובר רק כאשר אין שם כהנים אחרים, והוא הטעה את החזן כאילו הוא כהן ונמצא שקראו לו לעלות ובכך עובר משום כה תברכו ולא זרים.

ה. כל האיסור לברך הוא דווקא יחד עם כהנים אחרים, משום שכמו שיש מצוה עשה לכהנים לברך כך מצוות עשה לישראל להתברך, וכן מצינו בכל מקום שאף שבתורה אין מפורש הציווי אלא על העושה, מ"מ המצוה על שניהם כגון ביבם שלא נאמר בתורה אלא יבמה יבא עליה והמצוה היא גם עליה, וכן כתב להדיא החרדים שיש מצוה לישראל להתברך, והנה מצינו בגמ' סוטה ל"ח ע"א כה תברכו פנים כנגד פנים כאדם האומר לחבירו, א"כ כאשר הזר עולה לדוכן ואין פניו נגד פני הכהנים, אין הוא מתברך מהכהנים, זה האיסור על זר לעלות לדוכן, כי בעלייתו לשם הוא מבטל מצות עשה, כל זה הוא רק כאשר יש כהנים נוספים עמו, אולם אם הוא עולה לבדו, משום שאין כהנים בבית הכנסת הרי לא עבר בכך, שהרי לא ביטל מצות עשה, כך תירץ הפלאה כתובות כ"ד ע"ב.

איך מותר לכהנים בזמננו לישא כפים הרי הם אינם כהנים מיוחסים ויש חשש ברכה לבטלה?

הנה במגן אברהם אור"ח סימן ר"א מקשה מדוע אין נזהרים בזמננו לכבד כהנים, הרי מצות עשה היא של וקדשתו.

ומתריך: משום דאין לנו בזמן הזה כהנים מיוחסים לכך אין נזהרים לכבדם, וכן בשו"ת שאילת יעב"ץ חלק א' סימן קנ"ה מובא בפתיח תשובה יור"ד סימן ש"ה ס"ק י"ב, וכן בשו"ת מהרשד"ם אה"ע סימן רל"ה, וכן בשו"ת שבות יעקב ח"א סימן צ"ב, ובפתיח תשובה יור"ד סימן ש"ב ס"ק ג' האריך באריכות בענין זה

יש להקשות: א"כ איך סומכים הכהנים ועולים לדוכן ומברכים ברכה, הרי שמא הם לא כהנים ומברכים ברכה לבטלה, כך הקשה בשו"ת בית אפרים אור"ח סימן ר', וכן בשדה חמד חלק ג' ע"מ 270 וכן בע"מ 358.

יש שמתרצים: דלשיטות עיין מגן אברהם סימן רט"ו שברכה לבטלה דרבנן אתי שפיר, דכיון שהוא רק דרבנן אפשר לסמוך על החזקה, ואפילו לשיטות דברכה לבטלה דאורייתא, מ"מ כיון דמדרבנן סומכים על חזקה, א"כ שפיר מברכים כמו שמברכים על כל מצוות דרבנן ולא נקרא לבטלה, כך תירץ בשדה חמד ח"ג ע"מ 358.

איך מותר לכהנים לברך אחר ברכת כהנים שיקיים מה שהבטיח הרי זה בל תוסיף?

איאת בגמ' סוטה ל"ט ע"מ א' שהכהנים כשגומרים ברכת כהנים אומרים ריבוננו של עולם עשינו מה שגזרת עלינו, עשה עמנו מה שהבטחתנו, השקיפה ממעון קדשך מן השמים וברך את עמך ישראל וגו'.

יש להקשות: איך מותר להם לברך ברכה זו, הרי יש בזה איסור בל תוסיף, מאי שנא מהא דאיתא בגמ' ראש השנה כ"ח ע"ב מנין לכהן שעלה לדוכן שלא יאמר הואיל ונתנה לי תורה רשות לברך את ישראל אוסיף ברכה אחת משלי כגון ד' אלקי אבותיכם יוסף עליכם ת"ל לא תוסיפו על הדבר הזה, א"כ מדוע כאן כשמברכים השקיפה ממעון קדשך מן השמים וברך את עמך ישראל וגו' ליכא חשש בל תוסיף, כך מקשה שו"ע הרב סימן קכ"ח סעיף מ', וכן היעב"ץ בסידורו, וכן בביאור הלכה אור"ח סימן קכ"ח ס"ק כ"ז.

איכא כמה תרוצים

א. לכן אין חשש של בל תוסיף בתפילת רבש"ע שאחר ברכת כהנים שאומרים השקיפה וכו', משום שכבר פשוט כפיהם והחזירו פניהם, ואין עוברים משום בל תוסיף א"כ אמרו בנשיאת כפים ובפנים כנגד פנים כלפי העם, כך תירץ בשו"ע הרב סימן קכ"ח סעיף מ'.

ובשו"ת הר צבי אורח חיים חלק א' סימן ס"ב כתב שמדברי שו"ע הרב מוכח שאפילו הדברים שאינם לעיכובא בקיום המצוה של ברכת כהנים, אלא לענין לכתחילה, מ"מ מועיל לענין בל תוסיף שלא יהא נקרא הוספה על המצוה, שהרי להגרש"ז לשיטתו אין פנים כנגד פנים מעכב בדיעבד לענין קיום המצוה כמ"ש בסעיף כ"ג וז"ל רק שיהיה פנים אל פנים אבל בדיעבד אין זה מעכב, שהרי עיר שכולה כהנים עולים לדוכן אעפ"י שאין מברכים כאדם האומר לחבירו פנים אל פנים, ומ"מ לענין בל תוסיף כתב שאינו עובר כל שמחזיר פניו מהצבור.

ובביאור הלכה אור"ח סימן קכ"ח ס"ק כ"ז הביא דברי הש"ע הרב שאם בירך בלא נשיאת כפים או בלא פנים נגד פנים אין מקרי הוספה על המצוה, וכתב ושכן מוכח בחדושי הרשב"א סוכה לא ע"ב ד"ה מאי שכתב וז"ל: ומה שאמר בכהן שעלה לדוכן והוסיף א' משלו שעובר בבל תוסיף ולא אמרינן דכל ברכה וברכה בלחודא קיימא, שאני התם דצריך פריסת כפים וכו' והוסיף שה"ה בשאר דברים המעכבים בנשיאות כפיים.

ומסיק: אמנם מדברי הרמב"ם משמע שלא כדבריהם שהרי כתב בפ"ד מה"ת דין י"ב וז"ל אין הכהנים רשאים בכל מקום להוסיף ברכה על שלושת הפסוקים כגון ד' אלקיכם יוסף עליכם וגו' וכיוצא בה לא בקול רם ולא בקול לחש שנאמר לא תוסיפו על הדבר וגו', הרי

לדידיה עוברים על בל תוסיף כשמברך בלחש אע"ג דקול רם הוא לעיכובא, ומסתמא לדידיה ה"ה בלא פריסת כפים ג"כ עובר.

ב. משום דאינה אלא בקשת רחמים שתקובל ברכתם לפני המקום ויסיכים עם הברכות, וא"כ אין כאן תוספת ברכה, אלא זה לחזק את הברכות שאמר ומצווה לומר, כך תירץ היעב"ץ בסידורו, וכן בשו"ת הר צבי אורח חיים חלק א' סימן ס"ב.

ג. משום שתפלה זו נאמרת אחרי שהכהנים מחזירים פניהם מן הצבור והחזרת פניהם מהצבור הוי כהפסק בין שלשת הברכות לברכה זו, באופן דלא הוי הוספה על הברכות הקודמות אלא כברכה בפני עצמה, ומדויקים בזה דברי הגמרא שם וכי מהדר אפיה וכו', דמשמע שדוקא אחרי שמחזירין פניהם מהצבור רשאים לומר תפלה זו, כך תירץ בספר תורת הקנאות סוטה ל"ט, וכן בשו"ת הר צבי אורח חיים חלק א' סימן ס"ב.

מדוע יש מקומות שנוהגים לומר תודה לכהנים וכי צריכים להודות להם שקיימו מצוה?

יש להקשות: על המנהג הנפוץ בארץ ישראל ובהרבה ארצות שבתפוצות, וכן כתב מנהג זה במטה אפרים סימן תקצ"ב ס"ק י"א שכשהכהנים יורדים מן הדוכן, אחרי שסיימו את ברכת כהנים, מודה להם הציבור על ברכתם ב"יישר כח" וכי צריך להודות לכהנים על שקיימו מצוה נשגבה שבתורה, כך מקשה הרש"ש שביעית פרק ד' משנה ב', וכן בשו"ת בנין שלמה חלק ב' סימן נ"ב, וכן בשו"ת דברי ישראל חלק ג' סימן ל"ו, וכן בספר הדרש והעיון פרשת פקודי ס"ק ש"ד ס"ק ג', וכן בשו"ת ויצבור יוסף סימן נ"ד.

וברש"ש על הא דאיתא במשנה שביעית פ"ד מ"ב ב"ש אומרים אין אוכלים פירות שביעית בטובה, ובית הלל אומרים אוכלין בטובה ושלא בטובה" מעיר הרש"ש בהגותו "הן לפי גירסה שלפנינו בעדויות פ"ה והיא גירסת הרע"ב שם, צ"ל גם הכא בדברי ב"ש אלא בטובה, ובזה ישבתי את המנהג שאומרים לכהנים אחרי ירידתם מן הדוכן יישר כחכם, אשר רבים לעגו על זה, כיון שהם מצווים בכך ועוברים בג' עשין אם לא יברכו, דהא חזינו הכא דמצווין הבעלים להפקיר את הפירות, ואפ"ה מותר להחזיק להם טובה לכ"ע.

מעדני אשר: בדבריו אלה של הרש"ש אין תירוץ על השאלה, לבד שמביא עובדא נוספת שלפעמים מחזיקים טובה ואומרים יישר כח גם במקום שמקבל ה"יישר כח" רק מילא את חובתו וקיים מצוה, אבל לא מצאנו בדבריו תשובה על השאלה למה מודים ב"יישר כח" לכהנים אחרי שברכו את העם.

איכא כמה תרוצים

א. כיון שאינו חייב לברך דווקא את הקהל הזה ויכול ללכת לבית הכנסת אחר לכן אומרים לו תודה על מה שבא לבית הכנסת הזה, כך תירץ בספר הדרש והעיון פרשת פקודי ס"ק ש"ד ס"ק ג'.

ב. החזקת הטובה היא על מה שאומרים הכהנים אחר ברכת כהנים רבש"ע עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה עימנו כמו שהבטחתנו, ובאמת שהם אינם מצווים רק לברך את ישראל אבל לבקש מהקב"ה שיסיכים על ידם בזה אינם מצווים ולכן נותנים לו החזקת טובה בעבור שאומרים ומבקשים מהקב"ה שיקיים הבטחתו, כך תירץ בשו"ת בנין שלמה חלק ב' סימן נ"ב.

איך מותר לכהנים לברך ברכת כהנים עם גרביים הרי זה חציצה?

איתא בגמ' סוטה מ' עמוד א' אין הכהנים רשאים לעלות בסנדליהן לדוכן, וזהו אחת מתשע תקנות שהתקין רבן יוחנן בן זכאי, מאי טעמא לאו משום כבוד צבור, וברש"י מפני שמסתלקין בגדיו העשויין למדתו בהגבהת ידיו ונראין סנדליו לצבור והן אין ראויין לראות מפני טיט שעליהן.

אמר רב אשי לא זה הטעם אלא הטעם שמא נפסקה לו רצועה בסנדלו והדר אזיל למיקטריה, ואמרי בן גרושה או בן חלוצה הוא, וברש"י דילמא מפסקא רצועה וגנאי הוא לעצמו ומתלוצצים עליו כשסנדלו מותרת ויתיב למקטריה וחביריו מברכין ואתי למימר אינו ראוי לנשיאות כפים והלך וישב לו.

וכתב בבית יוסף אורח חיים סימן קכ"ח בשם הגהות מיימוניות בסוף הלכות תפילה פי"ד אות ד' דמהכא מוכח דבבתי שוקים שרי לישא כפיו ע"כ, כלומר דליכא למיחש בהו שתפסק רצועה ומשמע דאפילו בתי שוקים של עור קאמר דכיון דלית בהו רצועה כי הווי של עור מאי הוי אבל סנדלים ומנעלים אף על פי שאין בהם רצועות אסור דלא פלוג רבנן וסתם גזרו בכל סנדלים ומנעלים, ויותר נראה לומר דבבתי שוקים של עור אסור דבכלל סנדלים ומנעלים הם ולא התירו אלא בבתי שוקים שאינם של עור.

ולענין הלכה: כתב המשנה ברורה סימן קכ"ח ס"ק י"ח דאין נכון לעלות לדוכן יחף ממש שהוא דרך גנאי, שאין רגילין בזמן הזה לילך יחף לפני גדולים, אלא יש לילך בפוזמקאות גרביים של בגד וכן המנהג.

יש להקשות: מדוע לא אסרו לעלות לדוכן לברכת כהנים עם נעליים, משום חציצה, הרי איתא בגמ' תענית כ"ו ע"מ ב' דאיתקש נשיאת כפים לעבודה, דכתיב לשרתו ולברך בשמו, א"כ כמו שלגבי עבודה צריך ללכת יחף, א"כ גם בברכת כהנים שיהא צריך לעלות יחף ומדוע מחפש הגמ' טעמים מדוע אסור לעלות עם סנדליו, כן מקשה הגאון רבי שלמה קלוגר זצ"ל בספרו שו"ת ובחרת בחיים סימן ל"ה

ומתריך: מזה ראייה דאינו היקש היקש גמור לכל מילי זה, דאל"כ היה צריך לברך ברכת כהנים יחף בלי חציצה כלל כמו במקדש.

כהן שאין לו טלית לנשיאת כפים האם מותר לכסות את ידיו במגבת?

קימ"ל אור"ח סימן קכ"ח ס"ק כ"ג בשעה שהכהנים מברכים העם, לא ביטו ולא יסיחו דעתם, אלא יהיו עיניהם כלפי מטה כמו שעומד בתפלה, והעם יכוונו לברכה, ויהיו פניהם כנגד פני הכהנים, ולא יסתכלו בהם.

וכתב ברמ"א על זה וגם הכהנים לא יסתכלו בידיהם, על כן נהגו לשלשל הטלית על פניהם וידיהם חוץ לטלית, ויש מקומות שנהגו שידיהם בפנים מן הטלית, שלא יסתכלו העם בהם.

יש לחקור כהן שאין לו טלית האם יכול לכסות עצמו במגבת או דילמא אינו יכול לכסות במגבת ועדיף שלא יברך ברכת כהנים

ראשית דבר צריך לדון במי שאין לו כלל במה להתכסות האם יבטל את מצוה של נשיאת כפיים בגלל זה, או דילמא שלא יבטל שהרי הטלית אינו מעכב את נשיאת כפיים.

הנה בשו"ת תשובות והנהגות חלק סימן ק"ז כתב דהיכא שאין לו טלית כלל לא ישא כפיו.

ומביא ראייה: מהא דכתב המגן אברהם אור"ח סימן קכ"ח ס"ק מ"ה דאם אין המנהג לשלשל הטלית על הכהנים אפילו רוצים כל הכהנים לשלשל טליתם אסור דמ"מ יסתכלו בהם מפני ששינו מנהגם וסיחו דעתם, ואם כן כל שכן כאן, הלא משונה הדבר לכהן בזמנינו שנושא כפיו בלי טלית ויסתכלו בו ולא התרתי לו לישא כפיו.

אבל עדיין צריך לברר האם מי שיש לו מגבת או שאר דבר האם יכול לכסות עצמו בזה או דילמא דווקא טלית.

מעדני אשר: יש סברא לאסור כיון דהוא משונה יותר מכולם זה נמי יגרום שיסתכלו עליו וסיחו דעתם, וכן פסק בפסקי תשובה הלכות נשיאת כפים סימן קכ"ח ס"ק כ"ג.

אבל הגאון רבי אביגדור נבצאל שליט"א רבה של עיר העתיקה פסק שמותר לברך נשיאת כפים במגבת כי סוף סוף ידיו ופניו מכוסים, וחויב ציצית אין כאן דאין המגבת מיועד ללבישה, מובא בספר גם אני אודך לידידי הגאון רבי גמליאל רבנוביץ שליט"א חלק ב' ע"מ קי"ב שאלה מ"ב.

גליון זה נודב ע"י ידידינו הגאון זלמן שוורץ שליט"א ליקוד לעילוי נשמת אחותו ה"ה החשובה הרבנית מרת אסתר הלפרין ע"ה אשת הגאון רבי אברהם שליט"א דומ"צ קהילת קוזניץ ת"א שנפטרה בחג השבועות האי שתא לאחר שנות יסורים וסבל שקיבלתם באהבה ת.נ.צ.ב.ה

גליון זה נודב ע"י ידידינו הרה"ג ישראל נח גוטמן שליט"א ירושלים מחשובי המעירים במדור מכתבים למערכת לרגל שמחת הבר מצוה לנכדו חביבו כמר אברהם יהודה נ"ו בן לבנו חביבו כמר חיים מנדל נ"ו וברכת מזל טוב לאביו הרב החסיד משה דוד גוטמן שליט"א מזקני וחשובי חסידות צאנז יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות ירווה נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידינו הרה"ג יהושע בנימין וייס שליט"א בית שמש לעילוי נשמת אמו האשה החשובה מרת מאטל בת הרב יהושע ע"ה נפטרה י"ז סיון ת.נ.צ.ב.ה

גליון זה נודב ע"י ידידינו הרב גדלי' מרדכי שטרן שליט"א ירושלים לעילוי נשמת אביו הרב אברהם ברוך בן הרב גדליהו ז"ל נלב"ע ח"י סיון התשנ"ח ת.נ.צ.ב.ה

גרפיקה, עימוד ועיצוב: מנשה הורוביץ | 052-7613021 | עיצוב ועריכת גלויות לספרי קודש: chomer11@gmail.com

הור"ח